

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 40/22
Møtedato: 10. mai 2022
Journalnummer: 2022/1550

Studiekvalitetsmelding 2021 for Det juridiske fakultet

Ifølge Universitetet i Bergens kvalitetssikringssystem for kvalitet i utdanningen¹ skal alle fakultetene levere en årlig studiekvalitetsmelding til UiB som er utgangspunkt for dialogmøter med universitetsledelsen. Av kvalitetssikringssystemet fremgår det en rekke punkter som skal besvares i meldingen, i tillegg til at det kommer en egen bestilling fra studieavdeling årlig (vedlegg 1)

Studieutvalget har behandlet fakultetets studiekvalitetsmelding for 2021 (sak 21/22 1, vedlegg 2), og kom med følgende uttalelse:

1	Studiekvalitetsmeldingen 2021
SU uttaler	Studieutvalget tar studiekvalitetsmeldingen 2021 til orientering. SU bemerker til punktet om forskningsbasert utdanning (s. 8) at det finnes flere eksternfinansierte forskningsprosjekter enn det som kommer fram i studiekvalitetsmeldingen, f.eks. forskningsprosjekter som har tilknyttet studenter som skriver JUS396 masteroppgave.

Studieutvalget ber fakultetsstyret vedta studiekvalitetsmeldingen for 2021.

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

Fakultetsstyret sier seg tilfreds med den aktiviteten som har vært i 2021, og dokumentasjonen av den. Styret gir sin tilslutning til at studiekvalitetsmeldingen 2021 oversendes studieavdelingen som utgangspunkt for fakultetsledelsens dialogmøte med universitetsledelsen.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

---

¹https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/uibs_kvalitetssystem- systembeskrivelse.pdf

NIØS
02.05.2022

Vedlegg 1: Bestilling 2021 fra Studieavdelingen

Vedlegg 2: Studiekvalitetsmelding 2021 for Det juridiske fakultet

Til fakultetene

Referanse

2021/20353-TOVST

Dato

13.01.2022

Egenvurderinger og studiekvalitetsmeldinger for 2021- bestilling

Vi viser til kapittel 3 i UiBs kvalitetssystem for utdanning- systembeskrivelse, som omtaler den årlige prosessen fram til en samlet studiekvalitetsmelding for utdanningene ved UiB.

Prosessen starter med egenvurderinger på emne- og programnivå, og som leder opp til studiekvalitetsmeldinger på institutt, fakultets- og sentralt nivå. Instituttens studiekvalitetsmeldinger og referater fra dialogmøtene med instituttene, danner utgangspunktet for fakultetets studiekvalitetsmelding med planer for oppfølging av studiekvalitet. Vi viser til kapittel 3 for nærmere informasjon.

Dette brevet er den årlige bestilling til studiekvalitetsmelding til fakultetene.

Det går fram av kapittel 3.1 at fakultetenes studiekvalitetsmeldinger inneholde omtale av:

- Oppfølging av foregående års studiekvalitetsmelding
- Hovedkonklusjoner fra fakultetenes dialogmøter
- Gjennomførte og planlagte emne- og programevalueringer
- Budsjettprioriteringer (endringer)
- Studieportefølje og dimensjonering
- Satsingsområder
- Status knyttet til målsettinger om studiekvalitet satt i UiBs handlingsplaner, inklusive
- Handlingsplan for kvalitet i utdanning
- Utviklingsavtale med KD
- Planer for oppretting og nedlegging av studieprogram, jf. kap 3.2 i systembeskrivelsen

Lenker til aktuelle rapporter som kan brukes i denne delen av studiekvalitetsmeldingen, står omtalt i systembeskrivelsen kap. 3.1. Fakultetene står fritt til å bruke andre kilder som vurderes som relevante.

Utdanningsfeltet har også i størstedelen av 2021, vært svært preget av koronasituasjonen. Det er derfor relevant at pandemien sin virkning på utdanningsfeltet blir omtalt i fakultetenes studiekvalitetsmeldinger der dette er naturlig. Hovedfokuset i meldingen skal likevel ligge på det mer generiske kvalitetsarbeidet ved fakultetene.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

I tillegg til temaene ovenfor, ber vi om at fakultetene i sine studiekvalitetsmeldinger kort omtaler vurderinger og/eller planer knyttet til temaene nedenfor. Vi ber om at samtlige fakulteter svarer på spørsmål 1, 2, 4 og 5, og at fakultetene som er involvert i den integrerte lektorutdanningen svarer på spørsmål 3.

Temaene nedenfor vil stå sentralt i dialogmøtene mellom universitetsledelsen og fakultetene, som finner sted i mai - juni.

1. Forskningsbasert utdanning

På hvilken måte, og i hvilket omfang eksponeres studenter for forskning i deres fagområder og involveres i forskningsarbeidet som foregår i fagmiljøene? Har fakultetet planer om å styrke slik involvering? Har fakultet arbeid og planer for involvering av studenter i forskningsbasert innovasjon?

2. Digital grunnkompetanse og bredde

Hvilke planer har fakultetet for at studenter kan benytte seg av tilbud om opplæring i digital forståelse, kunnskap og kompetanse på en måte som gagnar utdanningsløpet sitt? Ser fakultetet dette som nyttig og verdifullt i sine utdanningstilbud og for arbeidslivsrelevans? Tilrettelegger fakultetet generelt for at studenter har valgfrie emner i studieprogrammene sine slik at de kan ta emner fra andre fagområder, gjerne fra andre fakultet?

3. Lektorutdanningen

Spørsmålet besvares av fakultetene som er involvert i lektorutdanningen (5LU)

På hvilke måter planlegger fakultetet å arbeide for at omorganisering av lektorutdanningen ved UiB skal lykkes? Hvilke utfordringer og muligheter diskuteres ved fakultetet?

Det er utarbeidet eget notat om datagrunnlaget til spørsmål 4 og 5. Dette følger vedlagt.

4. Oppfylld av bachelorplasser

Ved UiB har det de senere årene vært søkelys på at alle studieplassene skal fylles. Ved opptakene ble det derfor stilt krav om økt overbooking, og studenttallet har økt med ca. 30 prosent siden 2015, mens antall studieplasser i basisfinansieringen bare har økt med ca. 20 prosent. Dette har hatt den effekt at tallet på ferdige bachelorkandidater har økt fra ca. 1100 i 2015 til ca. 1500 i 2020.

Denne praksisen gjennom perioden 2014 - 2020 har medført at antall studenter i dag er høyere enn det UiB har basisfinansiering for. Høsten 2021 hadde UiB nesten 21 000 studenter, og om lag 40 prosent av studiepoengproduksjonen ble gjennomført uten basisfinansiering. Økningen i studenttallet utover antall studieplasser, har i hovedsak blitt finansiert av resultatfinansiering, og i begrenset grad som følge av nye tildelinger av studieplasser.

Det er viktig at UiB klarer å fylle alle studieplassene og en viss overbooking må til for å lande på riktig studenttall. Spørsmålet er om praksisen gjennom 2014- 2020 har vært for streng med tanke på hvor mye overbooking som har blitt pålagt fakultetene. Vi ber om innspill på hvilke vurderinger fakultetet gjør seg når det gjelder antall studenter vs antall studieplasser. Klarer fakultetet å fylle opp alle studieplassene?

Utdanner fakultetet flere studenter enn man har studieplasser til? Går denne praksisen i så fall på bekostning av studiekvalitet, læringsmiljø og andre områder som tid til forskning og prosjektsøknader? Planlegger eller ønsker fakultetet å endre praksis når det gjelder overbooking?

5. Hvordan kan andelen masterstudenter i toårige masterprogram økes?

Vedlagte tabeller viser at forholdstallet mellom bachelor- og masterstudenter har holdt seg noenlunde stabilt i perioden 2015-2020, men at økningen i masterstudenter i liten grad har gitt uttelling i form av økte kandidattall. I 2020 ble det produsert 38 prosent flere bachelorkandidater enn i 2015, mens veksten for de toårige masterprogrammene i samme periode kun var på 7 prosent.

Til tross for høye søkertall er det på en del studieprogram vanskelig å fylle plassene. Blant eksterne søkere er det mange som ikke er kvalifisert, eller lar være å ta imot tilbudet. Manglende spesialisering er hovedårsaken til at eksterne søkere ikke regnes som kvalifisert. Mangelen kan være liten (en søker som har riktig fagbakgrunn, men mangler et enkelt emne) eller stor (søkeren har feil fagbakgrunn). Samtidig ser vi at kun en tredjedel av UiBs egne bachelorkandidater våren 2021 søkte seg videre til et toårig masterprogram ved UiB høsten 2021.

Vi ber om at fakultetene vurderer hvilke tiltak som er aktuelle for å øke antall kvalifiserte søkere til masterstudiene, og andelen av søkere som faktisk møter til studiestart. Kan noen av kvalifikasjonskravene erstattes med obligatoriske emner i starten av programmet? Hvilke praksiser og planer har fakultetet når det gjelder masteravhandlinger på 60 stp og 30 stp?

6. Er det andre utdanningsrelaterte saker som opptar fakultetet som de ønsker å diskutere med ledelsen?

Ved spørsmål knyttet til tallgrunnlaget kan Svein Jarle Nymark kontaktes. Ved andre spørsmål, kontakt Tove Steinsland.

Frist for innsending av studiekvalitetsmelding: 18. mai.

Vennlig hilsen

Pinar Heggernes
prorektor

Christen Soleim
avdelingsdirektør

Studiekvalitetsmelding 2021 for Det juridiske fakultet

Innhold

Oppfølging av foregående års studiekvalitetsmelding og hovedkonklusjoner fra studieprogrammets egenervering.....	2
Evalueringer	2
Gjennomførte og planlagte emneevalueringer for siste studieår.....	3
Gjennomførte og planlagte programevalueringer for siste studieår.....	3
Studieportefølje (planlagte opprettinger og/eller nedlegginger)	3
Erfaringsbasert master i kommunal ledelse.....	3
Erfaringsbasert master i operativ ledelse og myndighetsutøvelse	3
Master of Laws – LLM-program	4
Budsjettprioriteringer (endringer)	4
Satsingsområder	4
Revisjon av studieordningen	5
«Bedre læring, bedre jurister»	5
Arbeidslivsrelevans	5
Utviklingsavtalen med KD: Oppfølging på fakultetsnivå	6
Kandidater med utvekslingsopphold som del av graden	6
Gjennomstrømming i studieprogrammene.....	7
Studenttall	7
Ferdige kandidater:	8
UiB skal øke sin deltakelse og uttelling i nasjonale konkurransearenaer for studiekvalitet.....	8
Forskningbasert utdanning	8
Forskerlinjen	8
Samarbeid med studentorganisasjonen INNORETT	9
Digital grunnkompetanse og bredde.....	10
Lovdata	10

Opprettelse av DIGI112 GDPR og Personvern.....	10
JUS214 Tings- og immaterialrett på 1. studieår.....	10
Nytt valgemne i Informasjons- og personvernrett på 3. studieår.....	10
Oppfylgning av bachelorplasser og økning av andelen masterstudenter i toårige masterprogram	11
Andre utdanningsrelaterte saker som opptar fakultetet.....	11
Gradsforskriften	11
Ønske om at studentene skal være på campus.....	12

Oppfølging av foregående års studiekvalitetsmelding og hovedkonklusjoner fra studieprogrammets egenvaluering

Det juridiske fakultet har i hovedsak ett studieprogram; det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap. Formelt sett har fakultetet også et eget toårig masterprogram i rettsvitenskap hvor det tas opp studenter som har en 3-årig bachelorgrad i rettsvitenskap fra UiS, UiA eller Høgskolen i Innlandet. Studentene som tas opp på toårig program fullfører sin mastergrad i full integrasjon med de to siste studieårene på det femårige masterprogrammet.

Fakultetets studieutvalg har dermed en dobbeltrolle som programstyre. Studiedekanen er leder for utvalget og for studieprogrammet. Ettersom fakultetet heller ikke har institutter, har studieutvalget og studiedekan i praksis også mange av de funksjonene som på andre fakulteter ligger til henholdsvis instituttstyre/-råd og instituttleder. Denne enkle strukturen og organiseringen medfører at studiekvalitetsarbeidet ved fakultetet gjennomføres i fortløpende aktivitet og kontakt mellom studiedekan, studieadministrasjon og de ansvarlige for de enkelte emnene i studieprogrammet. Studentene inkluderes i arbeidet på flere nivåer, primært gjennom Juridisk studentutvalg (JSU). «Dialogmøter» gjennomføres fortløpende gjennom året, og eventuelle behov for små og større justeringer og kvalitetsforbedringer fanges raskt opp.

Oppfølging av foregående års studiekvalitetsmelding og programmets egenvaluering går frem av tiltak og satsningsområder som omtales i meldingen her.

Evalueringer

Fakultetets planer for fremtidige emne- og programevalueringer følger opp de vedtak som er fattet sentralt på UiB for å styrke og revidere studiekvalitetsarbeidet.

Gjennomførte og planlagte emneevalueringer for siste studieår

Emneevalueringene for 2021 bærer preg av koronapandemien, herunder en del omlegging av undervisning og vurdering. Mye undervisning måtte gjennomføres digitalt, og i flere emner ble vurderingsformen endret til skoleeksamen hjemme. Til tross for dette melder de fleste emneansvarlige om at digital undervisning har fungert, og at emnene fungerer i sin helhet. I høstsemesteret 2021 ble det faset inn ny studieordning på 1. studieår, og i studieåret 2021/22 går emnene på 2. studieår for siste gang. Emnene på studieordningen av 2003 har likevel blitt evaluert planmessig, og evalueringene brukes aktivt i oppbygging av de nye emnene.

Alle 3-årige emneevalueringer følges opp i studieutvalget.

Gjennomførte og planlagte programevalueringer for siste studieår

Fakultetets reviderte studieordning iverksettes suksessivt fra og med høsten 2021. Dette betyr at fakultetet høsten 2021 startet opp det første studieåret og det første studiekullet i ny studieordning, og at dette kullet blir det første som gjennomfører alle studieårene i den nye ordningen. Studentene som er tatt opp på studieordningen av 2003 (siste kull ble tatt opp høst 2020) fullfører i studieordningen de ble tatt opp til. Det vil derfor ta noen år før alle studieårene på studieordningen av 2021 har blitt utprøvd. Vi anser det som naturlig å foreta en full evaluering av programmet først når alle de fem årene er innført i studieordningen av 2021. Når det er sagt, evalueres emnene på «gammel» og «ny» ordning fortløpende. Særlig emnene på den nye studieordningen bli tett fulgt opp med bl.a. følgeforskning ved SLATE i regi av prosjektet «Bedre læring, bedre jurister».

Studieportefølje (planlagte opprettinger og/eller nedlegginger)

Erfaringsbasert master i kommunal ledelse

I samarbeid med Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, Institutt for økonomi og Senter for krisepsykologi, har fakultetet opprettet en *Executive master i kommunal ledelse* (90 studiepoeng). Universitetsstyret opprettet programmet i sak 133/21 den 25. november 2021. Prosjektet ble i 2021 tildelt 4 millioner kroner i utviklings- og driftsmidler fra Diku (nå HK-dir), for en prosjektperiode på 5 år.

Studiet består av tre frittstående emner/moduler (hver på 20 studiepoeng) og en masteroppgave (30 studiepoeng). To av emnene eies formelt av hhv. Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Senter for krisepsykologi, men det administrative ansvaret for samtlige emner og studieprogrammet som helhet, ligger ved Det juridiske fakultet.

Første modul, *Rettslig, politisk og økonomisk handlingsrom for kommunal ledelse* (EXECUTIVE660), startet opp undervisningen høsten 2021. Fra høsten 2022 vil også *Rolleforståelse for kommunale ledere* (EXECUTIVE662) og *Operativ teamledelse i kriser* (EXECUTIVE663) tilbys.

Erfaringsbasert master i operativ ledelse og myndighetsutøvelse

Universitetet i Bergen tar sikte på å tilby en *Executive master i operativ ledelse og myndighetsutøvelse* (90 studiepoeng) fra høsten 2022. Dette studiet springer ut av samarbeid mellom Universitetet i

Bergen, ved Det juridiske fakultet, Institutt for sammenliknende politikk og Institutt for samfunnspsykologi, og Kystvakten. Programmet er rettet mot personer med arbeidserfaring fra organisasjoner med operativ virksomhet som Forsvaret, politi, brann- og redningstjenesten, eller offshorerelaterte og maritime virksomheter.

Studiet er tverrfaglig og inkluderer fem ulike emner innen rettsvitenskap, statsvitenskap og psykologi. Programansvaret vil bli lagt til Det juridiske fakultet.

Prosessen er på nåværende tidspunkt i søknadsfasen, med sikte på å få masterprogrammet godkjent av universitetsstyret mai 2022.

Master of Laws – LLM-program

Forskergruppen i EU-/EØS-, konkurranse- og markedsrett har fremsatt forslag om opprettelse av en LLM-grad i «EU & EEA Law» og fakultetsstyret har sluttet seg til at det arbeides videre med disse planene. LLM er forkortelse for det latinske Legum Magister, og betyr Master of Laws. I brev av 23.10.2008 fra Kunnskapsdepartementet ble det besluttet at Universitetet i Bergen kan opprette graden Master of Laws med normert studietid på 1,5 år (90 studiepoeng).

Mastergraden vil i hovedsak ha internasjonale studenter som målgruppe, og tidligere innreisende studenter antas å bli et viktig rekrutteringsgrunnlag. Graden vil også være interessant for norske jurister som ønsker fordypning i EU og EØS-rett. Opprettelsen av dette studieprogrammet svarer også på behovet for å øke EU-/EØS-rettskompetansen som ble tydelig etter NAV-skandalen.

Prosessen er på nåværende tidspunkt i søknadsfasen, med sikte på å få masterprogrammet godkjent av universitetsstyret høsten 2022. Emnene som skal inngå i graden vil i hovedsak være emner som allerede finnes som engelskspråklige spesialemer i masterprogrammet i rettsvitenskap, samtidig som fagmiljøet også ønsker å opprette et nytt emne i EU & EEA International Policymaking and Law. Dette er et emne som vil være egnet for en søknad til EU om finansiering som Jean Monnet Module.

Samtidig som fakultetet utvikler dette konkrete programmet arbeides det også med å utvikle generelle rammer for fremtidige LLM-program.

Budsjettprioriteringer (endringer)

Det foreligger ingen endringer i budsjettprioriteringene som har direkte betydning for gjennomføringen av vårt studieprogram.

Satsingsområder

Fakultetets handlingsplan for utdanning 2020-2022 følger i stor grad universitetets målsettinger om studiekvalitet satt i UiBs handlingsplaner, inklusive Handlingsplan for kvalitet i utdanning. Status for fakultetets arbeid med UiBs målsettinger om studiekvalitet vil derfor i mange tilfeller sammenfalle med Det juridiske fakultets satsningsområder og behandles nedenfor.

Revisjon av studieordningen

Høsten 2021 startet vi opp nytt første studieår på den nye studieordningen. Den nye studieordningen innebærer flere omlegginger av studieprogrammet, blant annet ved at juridiske fagområder som er relevante i vår digitale og internasjonale tidsalder har fått større plass i studiet. Flere mindre emner er slått sammen til større emner for å gi studentene mer tid til å arbeide med det enkelte emne, og vurderingsuttrykket er endret til bestått/ikke-bestått på flere emner enn i studieordningen av 2003. Ex.phil er flyttet til vårsemesteret på 2. studieår og det er innført valgemner og utveksling også på 3. studieår. Vi beholder «Bergensmodellen» med omfattende gruppe- og skrivearbeid, men videreutvikler og justerer den. Det er særlig behov for mer varierte vurderingsformer i studiet.

Vi har også benyttet anledningen til å revidere og jobbe aktivt med programmets læringsutbyttebeskrivelse i utforming av undervisning og vurdering i de ulike emnene.

Våren 2021 ga arbeidsgruppen for femte studieår på revidert studieordning sin første innstilling. Arbeidsgruppen kom med forslag til innretningen av femte studieår, samt valgemnene på tredje studieår. Innstillingen har vært gjenstand for en omfattende høringsprosess.

«Bedre læring, bedre jurister»

Vi har også i 2021 jobbet med prosjektet «Bedre læring, bedre jurister». Prosjektet ønsker å skape en kultur for studentaktiv læring, og gjennom dette fremme evnen til kritisk og selvstendig juridisk refleksjon hos våre studenter. Målsetningen er at studentene skal oppleve et gjennomtenkt og helhetlig læringsdesign i hvert enkelt emne, med studentaktive læringsaktiviteter som studentene opplever at er nyttige for å tilegne seg den kunnskapen, de ferdighetene og den kompetansen de trenger for å bli gode jurister. Det treårige prosjektet omfatter de første tre studieårene på studiet og jobber parallelt med ett og ett studieår i den gradvise implementeringen av ny studieordning.

Arbeidslivsrelevans

Studieprogrammet var i 2021 under nasjonalt snitt for «Tilknytning til arbeidslivet» i Studiebarometeret. Her kan forklaringen dels være at vi har lite praksis i studiet, og dels at studentene ikke er oppmerksomme på hvor praksisnær undervisningen vår faktisk er. For eksempel med en utpreget praktisk rettet undervisningsmodell med samarbeid i grupper om å løse ulike praktikumsoppgaver. Studentene kan også få praksis på disse emnene:

- JUS334 Chinese law clinical programme
- JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse
- JUS325 Rettshjelp
- JUS339 Prosedyrekonkurranse
- TVEPS

Fakultetsstyret satt i fjor¹ ned en arbeidsgruppe for arbeidslivsrelevans (sak 82/21) som skal utrede de elementene av direkte og indirekte arbeidslivsrelevans som finnes på dagens studieprogram. Vi venter at arbeidsgruppen vil kunne gi svar på om, og eventuelt hvordan, vi kan integrere arbeidslivsrelevans på bedre eller andre måter enn i dag.

Utviklingsavtalen med KD: Oppfølging på fakultetsnivå

Kandidater med utvekslingsopphold som del av graden

I 2021 hadde bare 17,6 % av fakultetets ferdige kandidater utveksling som del av sin mastergrad. Dette er langt lavere enn vanlig og en konsekvens av pandemien. Søkertall til utveksling i 2021 og 2022 tyder på at andelen ferdige kandidater med utveksling som del av graden innen få år vil komme opp igjen på samme nivå som før pandemien

Tabellen nedenfor viser de samlede utvekslingsstudentene fordelt på inn/ut og type avtaler⁷.

Utvexlings- studenter	2017			2018			2019			2020			2021		
	Inn	Ut	Tot.	Inn	Ut	Tot.	Inn	Ut	Tot.	Inn	Ut	Tot.	Inn	Ut	Tot.
Barentsplus	5		5	5		5	5		5						
Bilaterale avtaler	25	100	125	35	95	130	25	125	150	20	50	75	15	25	35
EEA Grants / Norway Grants													5		5
Erasmus +	225	55	280	220	40	260	215	60	275	150	65	215	200	45	245
Fulbright															
Individbaserte avtaler		5	5				5	5		5	5				
Nordplus	10	5	15	10	5	15	5	5		5	5				
UTFORSK															
Sum	260	165	425	270	140	410	245	195	440	175	130	305	230	65	295

Mens et flertall av våre utreisende studenter tradisjonelt sett har dratt gjennom fakultetets bilaterale avtaler, ser vi at flertallet de siste to årene dratt gjennom Erasmus+-programmet. Også det store flertallet av innreisende studenter kommer gjennom Erasmus+-programmet. Det siste er uendret fra tidligere år. Antallet innreisende studenter har holdt seg bemerkelsesverdig høyt under pandemien.

¹ I november 2019 vedtok fakultetsstyret å sette ned en arbeidsgruppe som skulle utrede praksis i rettsstudiet (sak 82/19, saksforelegg og vedtak følger som vedlegg 1 og 2).

Arbeidet med å etablere denne arbeidsgruppen var så vidt kommet i gang da koronapandemien kom til Europa i mars 2020. Ettersom alle ressurser måtte settes inn på å omstille til digital undervisning, ble arbeidet med praksis i rettsstudiet lagt til side. Når arbeidet nå skal gjenopptas, mente dekan og fakultetsdirektør at det var riktig at det nylagte fakultetsstyret fikk saken til behandling.

Gjennomstrømming i studieprogrammene

I følge DBH-rapporten «Gjennomføring på normert tid og frafall» var det 44,64 % av studentene som startet på femårig masterprogram i 2016 som fullførte på normert tid, og 12,66 % av studentene falt fra studiet. Dette er det laveste frafallstallet fakultetet har hatt på minst åtte år (DBH-statistikken går kun tilbake til startkull 2008). Når man legger til ett semester øker fullføringsgraden til ca. 58 %.

Studieprogramnavn	2016			
	2021			
	Startkull	Fullført på norm. tid %	Frafalt %	Studerer %
Integrert masterprogram i rettsvitenskap	465	44,64	12,66	42,7
Sum	465	44,64	12,66	42,7

Tabellen her justerer imidlertid ikke for innpassing. Det vil si at studenter som starter hos oss og allerede har emner som innpasses i studiet, og derfor skal studere kortere enn fem år, vil virke til å trekke opp andelen som rapporteres å ha fullført på normert tid. Før det ble opprettet bachelorprogram i rettsvitenskap som kunne innpasses var gjennomføring på normert tid på om lag 30 %. Samtidig vet vi at flere studenter tar permisjon i løpet av det 5-årige studieløpet; en del av de som drar på utveksling blir et semester forsinket i studiet, og det samme blir de som jobber hos Jussformidlingen o.l. Tabellen må derfor leses med visse forbehold.

Tilsvarende tall for gjennomføring på normert tid på toårig masterprogram fra opprettelsen i 2014 og til og med startkull 2019 har et snitt på 66,1 %, og kun 3,33 % frafall ett år. Når man legger til ett semester har ytterligere 23 % fullført. Totalt har nesten 97 % av de opptatte studentene på de seks kullene fra 2014 til 2019 fullført graden sin.

Studenttall

Høsten 2021 var det 2560 registrerte studenter ved fakultetet. 2060 av disse, eller 80,47 %, var registrert på det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap. Det er studenttall i høstsemesteret som rapporteres offisielt. Tilsvarende forholdstall i fjor var 82,33 %.

Studieprogramnavn	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt
Ansatt - Det juridiske fakultet								
Femårig masterprogram i rettsvitenskap				1 895	2 000	2 055	2 050	2 060
Innføring i forvaltningsrett for saksbehandlere i kommunal sektor							40	
Innføring i juridiske emner		15	25	20	30		30	30
Integrert masterprogram i rettsvitenskap	1 810	1 850	1 860					
Internasjonale studenter - Det juridiske fakultet	115	150	165	205	175	170	85	165
Planrett	25	25						
Poststudierett - Det juridiske fakultet	40	65	90	80	70	65	65	45
Rettslig, politisk og økonomisk handlingsrom for kommunal ledelse								30
Særskilt valgemen jus	105	145	155	150	155	150	135	145
Toårig masterprogram i rettsvitenskap	30	60	65	65	70	70	85	90
Sum	2 125	2 305	2 360	2 425	2 500	2 510	2 490	2 560

Ferdige kandidater:

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antall	330	365	350	380	370	420

Antall oppnådde kvalifikasjoner i 2021 var rekordhøyt. Årsaken til dette er sammensatt. Noe skyldes at studenter som ble forsinket på grunn av pandemien klarte å levere masteroppgaven i løpet av 2021, noe at færre studenter dro på utveksling i 2021 og dermed fullførte grad tidligere, og noe skyldes det høye antallet studenter på 4. og 5. studieår.

UiB skal øke sin deltakelse og uttelling i nasjonale konkurransearenaer for studiekvalitet

Gjennom HK-Dirs (tidligere DIKU) Program for studentaktiv læring ble fakultetet i 2020 tildelt 4 985 000 kroner til prosjektet «Bedre læring, bedre jurister». Prosjektet legger beslag på mange ressurser og involverer alle emnene på masterstudiet fra 1. – 3. studieår, i tillegg krever implementeringen av ny studieordning mye, og vi har derfor ikke sett det som hensiktsmessig å søke om midler til ytterligere studiekvalitetsprosjekter i 2021.

Fakultetet planla opprinnelig å levere en søknad til HK-dirs program for Økt arbeidsrelevans i høyere utdanning ved både søknadsfristen i 2020, deretter i 2021. Dette programmet fordrer partnerskap med arbeids- og næringsliv allerede på søknadsstadiet. På grunn av pandemien ble det vurdert slik at det 2020-2021 ikke var riktig tidspunkt for å kontakte aktuelle partnere i arbeids- og næringsliv med initiativ til samarbeid.

Pandemien har gjort det mindre aktuelt å søke om midler til internasjonalisering på den nasjonale konkurransearenaen i 2021. I 2021 var det heller ikke utlysning av Erasmus+ International Credit Mobility-midler og fakultetet deltok derfor ikke med delsøknader i en søknad til dette programmet. Tidlig i 2021 fikk fakultetet imidlertid bevilget midler til en ARQUS twinning-aktivitet (korttidsutveksling) i samarbeid med Université Jean Moulin Lyon 3. Aktiviteten gjennomføres våren 2022.

Forskningsbasert utdanning

Forskerlinjen

Forskerlinjen ble etablert i 2017 og har vært del av Forskningsrådets nasjonale pilotprosjekt for forskerlinjer siden 2018, og har som hovedmålsetning å identifisere og utvikle juridiske forskertalenter. Forskerlinjen er helt sentral i fakultetets sin rekrutteringsstrategi til ph.d.-programmet. Gjennom seminarer og workshops i et fellesprogram, kombinert med individuell veiledning, får studentene tett faglig oppfølging gjennom hele studieåret. Som del av fellesprogrammet deltar studentene aktivt på et seminar i regi av fakultetets ph.d.-program, David Doublet-seminaret. Alle studenter på forskerlinjen blir koblet på som medlemmer av én av fakultetets forskergrupper, hvor de blir gitt muligheten til å delta på arrangementer og aktiviteter i regi av forskergruppen. Dette har som hensikt å innlemme studentene i fakultetets sitt faglige felleskap.

De siste årene har fakultetet tatt i bruk ulike økonomiske insentiv-modeller for rekruttering til

forskerlinjen (som supplerer sommerstipendet på kr 25.000 fra Forskningsrådet som tildeles samtlige studenter som ferdigstiller forskerlinjeoppgaven). Disse er:

- Stillinger (50%) som vitenskapelig assistent knyttet til fakultet
- Eksternfinansierte prosjektstipender
- Forskergruppestipender finansiert fra grunnbevilgningen

Studieåret 2020/2021 ble det tatt opp 15 studenter på forskerlinjen. Av disse var 6 engasjerte som vitenskapelig assistenter, 4 fikk innvilget prosjektstipender og 1 fikk innvilget forskergruppestipend. Innværende studieår (2021/2022) har det blitt gitt opptak til 9 studenter. Av disse er 6 engasjert som vitenskapelige assistenter, mens 2 har fått innvilget forskergruppestipend.

Gjennom Forskningsrådet sin nasjonale evaluering av juridisk forskning, JUREVAL, ble fakultetet anbefalt å gjøre forskerlinjen permanent. Behovet for økt eksponering av forskerlinjekandidater for forskning og for å styrke forskerlinjekandidatenes involvering i forskningsarbeid som foregår i fagmiljøet skal vurderes helhetlig i forbindelse med strategiarbeidet som er iverksatt for å følge opp anbefalinger fra JUREVAL og UiB Fram.

Samarbeid med studentorganisasjonen INNORETT

Etter initiativ fra daværende forskningsdekan ved Det juridiske fakultet i Bergen, har forskergruppen for informasjons- og innovasjonsrett fra høsten 2020 etablert kontakt og initiert ulike former for samarbeid med studentorganisasjonen INNORETT, en undergruppe under studentorganisasjonen Juristforeningen i Bergen. Dette er et meget aktivt studentmiljø med stort nettverk knyttet til en rekke ulike eksterne aktører innen teknologi.

Det store nettverket til studentene i INNORETT gjør at de kan bidra til å skaffe fagmiljøet interessante nyheter og problemstillinger knyttet til juss og teknologi fra et stort antall personer og organisasjoner. I tillegg er studentene selv svært interesserte i å arbeide med denne typen problemstillinger i regi av fakultetet.

Forskergruppen har allerede hatt flere arrangementer med deltakelse fra studentene i INNORETT. Representanter for gruppen har også vært med i møter med institutt for rettsinformatikk med tanke på ulike former for samarbeid knyttet til kunstig intelligens og personvern. Noen av studentene arbeider i tillegg med hjemmesidene til forskergruppen.

Vi planlegger også en egen innovasjonsdag med innlegg og deltakelse fra studentene som foreløpig har blitt utsatt på grunn av smittesituasjonen.

For tiden planlegger forskergruppen å lage en egen nettside knyttet til juss og teknologi hvor studentene vil være lokale redaktører, under tilsyn av en overordnet redaksjon bestående av vitenskapelige ansatte fra forskergruppen. På sikt vil målet ideelt sett være å etablere et eget studentdrevet tidsskrift, med en tilsvarende overordnet redaksjon med vitenskapelig ansatte.

Digital grunnkompetanse og bredde

I arbeidet med utredning av ny studieordning har det i flere sammenhenger vært fokus på teknologi og digitalisering, herunder både studentenes digitale ferdigheter (elektroniske rettskildesøk mv.) samt innføringen av nye fag som skal gi studentene en innsikt i ulike rettsområder som knytter seg til digitalisering og informasjonsteknologi. Studentenes digitale ferdigheter knytter seg primært til elektroniske rettskildesøk, herunder bruken av eksempelvis Lovdata, EUR-lex og Curia. Rettskildesøk er et essensielt element i jusutdanningen og i arbeidet med juridisk metode. Videre er disse kompetanser etterspurt i det praktiske arbeidsliv.

I ny studieordning er det i større grad lagt til rette for valgfrihet for studentene. Valgfriheten er forbeholdt enten utveksling eller valgemner hjemme. Studentene får i løpet av utdanningsløpet mulighet til å styrke sin digitale kunnskap gjennom obligatoriske emner samt valgemner på 3. studieår og spesialemner på 5. studieår. Nye og fremtidige emner innen digitalisering og informasjonsteknologi er beskrevet under.

Lovdata

Lovdatatilgang har vært standard på alle skoleeksamener i obligatoriske emner siden 2020, og høsten 2021 innførte fakultetet dette også på norske spesialemner. Overgangen til digitale hjelpemidler er per nå ikke evaluert, men det oppleves som at prosessen har vært relativt smertefri for både studenter og undervisere. Fakultetet fortsetter å kurse nye studenter i Lovdatabruk hver høst, og planlegger også å kurse undervisere i løpet av våren 22.

Opprettelse av DIGI112 GDPR og Personvern

Fakultetsstyret vedtok i sitt møte den 15.03.2022 at emnet DIGI113 GDPR og personvern opprettes fra høsten 2022. Emnet ble opprettet som følge av rektoratets valgplattform hvor det står flere punkter om utvikling av IKT og digital kompetanse, både gjennom forskning og undervisning.

Førsteamanuensis Malgorzata Cyndecka fra Det juridiske fakultet er emneansvarlig i DIGI113. Cyndecka har også vært fakultetets representant i styringsgruppen for prosjektet *Digital forståelse, kunnskap og kompetanse*.

JUS214 Tings- og immaterialrett på 1. studieår

På første studieår i ny studieordning av 2021 er emnet JUS214 Tings- og immaterialrett opprettet. Studentene skal i emnet få grunnleggende kunnskap til immaterialretten, herunder vilkår for etablering av opphavsrett, varemerkerett og patentrett.

Immaterialretten har blitt et obligatorisk element i ny studieordning da rettsområdets betydning og relevans stiger i takt med den teknologiske utvikling. Studentene har senere i studieløpet mulighet til ytterligere spesialisering ved å velge spesialemner innen dette rettsområdet.

Nytt valgemne i Informasjons- og personvernrett på 3. studieår

I ny studieordning innføres det et semester på 3. studieår hvor studentene har større valgfrihet. Dersom studentene ikke reiser på utveksling, kan de velge et norsk spesialemne, herunder Informasjons- og personvernrett. Faget skal gi studentene en innføring i ulike rettslige rettsspørsmål som knytter seg til digitalisering og informasjonsteknologi.

Emnet vil bli tilbudt første gang i vårsemesteret 2024.

Nytt spesialeemne: JUS295-2-A Legal Technology: Artificial Intelligence and Law

Fakultetsstyret vedtok I desember 2020 å opprette et nytt engelsk spesialeemne innen Legal Technology. Spesialeemnet er opprettet som et samarbeid med CELL (Centre for Experiential Legal Learning) i Oslo og undervisningen foregår digitalt. Fakultet har med opprettelse av emnet fokus på å innføre relevante spesialeemner rettet mot digitalisering og teknologi. Et ønske om et slikt fokus har også blitt uttrykt av studentene på fakultetet, blant annet fra studentgruppen INNORETT som er en undergruppe i Juristforeningen.

Emnet gikk for første gang i vårsemesteret 2021 hvor det var 4 oppmeldte. I vårsemesteret 2022 er det 22 oppmeldte.

Oppfylging av bachelorplasser og økning av andelen masterstudenter i toårige masterprogram

Som nevnt i starten av meldingen har Det juridiske fakultet reelt sett bare ett studieprogram; det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap. Studentene som tas opp på toårig masterprogram i rettsvitenskap fullfører sin mastergrad i full integrasjon med de to siste studieårene på det femårige masterprogrammet.

Vi har god søking til både det toårige og det femårige programmet, og fyller opp samtlige studieplasser. Vi har så å si ikke frafall på toårig masterprogram. Vi overbooker de 390 studieplassene til det femårige programmet for å ta høyde for noe frafall, og fordi mange nye studenter søker om godskrivning av ekstern utdanning, og dermed spres utover andre til femte studieår.

Andre utdanningsrelaterte saker som opptar fakultetet

Gradsforskriften

Gradsforskriften² har frem til i dag sikret de juridiske fakultetene i Bergen, Oslo og Tromsø enerett på å tildele graden master i rettsvitenskap.

Våren 2021 varslet regjeringen at den ønsket å åpne for at også andre læresteder kan tilby master i rettsvitenskap, såfremt masterprogrammet akkrediteres av NOKUT. I Stortinget sluttet samtlige partier bortsett fra SV seg til forslaget.³

Det finnes flere institusjoner som tilbyr bachelorgrader i juss, der mange av de ferdige kandidatene søker seg videre til vårt fakultet for å oppnå graden master i rettsvitenskap. For disse studentene finnes det to veier frem til mastergraden: enten opptak på vårt ordinære 5-årige masterprogram, med

---

² Forskrift 16. desember 2005 nr. 1574 om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler.

³ Innst. 425 S (2020-2021), punkt 2.6. SVs forslag om å instruere regjeringen til å legge bort arbeidet med endring av gradsforakriften falt med 6 mot 82 stemmer i den etterfølgende avstemningen.

innpass av avlagte emner fra bachelorstudiene, eller opptak på vårt 2-årige masterprogram for studenter som har fullført bachelorgraden). Sistnevnte er forbeholdt studenter med bachelorgrad i juss fra Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger eller Høgskolen i Innlandet.

Per i dag finnes det tilbud om bachelor i juss ved Høgskolen i Innlandet (HiNN), Universitet i Agder (UiA), Universitetet i Stavanger (UiS), Universitet i Sørøst-Norge (USN) og Høgskolen i Molde.

UiS, UiA, BI og HiNN tar etter sigende sikte på å tilby master i rettsvitenskap fra høsten 2023.

Dette er en betydelig endring i rammebetingelsene for fakultetet som potensielt kan få store konsekvenser både når det gjelder økonomiske rammer, rekruttering til vitenskapelige stillinger, tildeling av nye studieplasser og fremtidig studentrekruttering.

Ønske om at studentene skal være på campus

Etter to år med pandemi og egen koronaforskrift har vi nå ønsket studentene tilbake til campus. Vi ser imidlertid at enkelte av studentene har innrettet seg på at det til enhver tid skal være et digitalt tilbud i tillegg til fysisk undervisning. Særlig siden mange av våre emner krever obligatorisk fremmøte for å få ta eksamen, er det viktig med en tydelig forventning og avklaring om at studentene ved UiB skal være i Bergen fra høsten av.